

Bulletin November 2011

Bloeyendael soortenrijk

We hebben het er al vaak over gehad: dankzij verschraving van de graslanden en toezien op rust, zijn fauna en flora in Bloeyendael heel divers aan het worden. Sommige soorten planten en dieren zijn de voorbije jaren door liefhebbers goed gevolgd hetgeen heeft geresulteerd in indrukwekkende lijstjes. Zo zijn de afgelopen jaren 24 soorten libellen, 26 soorten vlinders, 61 soorten zweefvliegen en meer dan 50 soorten mossen in ons park waargenomen, waaronder zeldzame soorten. Ook zoogdieren, vogels en hogere planten komen in grote verscheidenheid voor. De komende tijd gaan we de beschikbare gegevens op een rij zetten en proberen we inventarisaties voor nog ontbrekende groepen planten en dieren uit te laten voeren. Doel hiervan is om belangstellenden goed te kunnen informeren en het belang van Bloeyendael voor behoud van diversiteit te kunnen illustreren. Wellicht dat we op termijn ook trends kunnen vaststellen. Van tijd tot tijd zullen we u informeren over de verkregen inzichten.

Zoals gebruikelijk is begin juli en eind september het grasland gemaaid en eind augustus was de graanakker aan de beurt. Dankzij onze nieuw aangeschafte bandwierser kon alles ondanks het natte weer prima worden afgevoerd. Elders in dit bulletin leest u er meer over. In juli hebben we één avond ouderwets gehooïd met paard en wagen, zodat de gemeentelijke trekker even kon uitrusten.

Naast actuele ontwikkelingen met het provincieterrein vindt u verder in dit bulletin een artikel over ons 10-jarige paviljoen van de hand van de architect. Tevens is er nieuws van vlinders en van leuke viervoertertjes. En tenslotte stelt onze nieuwe secretaris zich aan u voor. (TR)

De Haas (*Lepus europaeus*)

De Europese haas is een bewoner van open landschappen. Vroeger kon men ze vaak in de polders zien, vooral in het vroege voorjaar in de paartijd. Mijn verbazing was daarom groot toen ik begin januari 2011 in de "heemtuin" bij het paviljoen in de sneeuw de onmiskenbare sporen van een haas aantrof. Zeker verdwaald was mijn eerste gedachte, maar ik wist ook dat er voor hazen tegenwoordig weinig geschikte biotopen overblijven en dat dit exemplaar wellicht op zoek was naar een nieuwe omgeving.

Enkele maanden later meldde een wandelaar dat hij meende een haas in Bloeyendael te hebben gezien. Na een tweede melding werd er natuurlijk extra opgelet door een aantal van onze vaste wandelaars. Kort daarna vertelde onze hoffotograaf dat hij die middag het dier had gezien. Die avond toen ik in de schemering naar de bushalte op Pythagoraslaan liep, zag ik de haas in het gras bij het kantoor Bloeyendael aan de Archimedeslaan. Twee weken

Haas van Bloeyendael (foto: Laurens van Leeuwen)

later vertrok ik 's avonds van het paviljoen en zag in het laaggelegen grasland voor de witte fietsbrug een haas. Het dier ging er, hoe kan het anders, als een haas vandoor. Hij bleef echter in de berm van de Archimedeslaan en naast het fietspad naar de brug rechtop zitten in de karakteristieke houding, hazen eigen. Ik deed maar net of ik hem niet zag en fietste rustig de brug over. Toen ik omkeek zat hij er nog steeds. Ik was het schuwe

parkwerkers. Het laatste en grootste winding-segment biedt ruimte voor bijeenkomsten. Om iets van natuurlijk licht in de kern door te laten dringen is er een 'solar-tube' aangebracht die als een periscoop licht naar binnen spiegelt door de navel.

De Phoenix kort na de oplevering

De Phoenix staat, evenals haar voorganger, op het hoogste punt en nogal 'achterin' het park. Zij richt haar rug naar de parkgrens en de kantorenstad. Het uitzicht uit het gebouw ontvouwt zich over het archetypische Nederlandse landschap; een weiland met een slingerende beekje omzoomd met knotwilgen. De Nederlandse natuur lijkt hier verzameld in een overmaatse bloempot. Niets wijst op de locatie zo onder de rook van de stad. Het zicht vanaf de andere kant van de zichtas op het gebouw is nog veel dramatischer. Ook hier kijkend over het weiland, het gebouwtje fier op een terp, een hoge groene zoom erachter en dan ..... de enorme toren van Fortis. Dit is het hoogste en geometrisch strengste gebouw van Rijnsweerd Noord. Een kolossale donjon van wit graniet die de macht van de hedendaagse kasteelheren uitstraalt.

Het is nu tien jaar geleden dat de Phoenix – Bloeyendael Binnen werd opgeleverd. Het gebouwtje staat er nog steeds en de Stichting waakt onverdroten over het groene juweel van Utrecht Oost, dat Park Bloeyendael heet.
(Antoni Folkers, architect van Bloeyendael-Binnen)

Plannen voor het provincieterrein

In ons vorige bulletin meldden we u dat voor het huidige provincieterrein gedacht wordt aan andere bestemmingen dan kantoorgebruik. Na vertrek van de Provincie Utrecht naar de

hoge Fortis flat wil de nieuwe eigenaar, de firma De Waal Beheer, op grote schaal studenten gaan huisvesten in de laagbouw. In een vooroverleg hebben wij aangegeven hier forse verstoring van te verwachten voor Bloeyendael: door gebruik van graslanden en akker als voetbalveld of ligweide, door fietsen op en buiten wandelpaden, door barbequen, muziek en loslopende honden en katten. Desalniettemin is een aanvraag voor bestemmingswijziging naar de gemeente gegaan. Althans dat hebben wij mondeling van de gemeente Utrecht en van De Waal begrepen. Ondanks herhaalde verzoeken hebben we helaas nooit een afschrift van deze aanvraag mogen ontvangen, zodat we over de precieze plannen nog in het duister tasten. Grootschalige studentenhuisvesting lijkt echter kern van het plan. Dat blijkt wel uit een brief van 5 juli van de inmiddels afgetreden wethouder Harrie Bosch aan gemeenteraadsleden van de commissie Stad en Ruimte: 'Zo zal SSH in overleg met de eigenaar in het lage deel van het provinciehuis ongeveer 600 eenheden realiseren'. Alsof daarvoor niet eerst een bestemming moet worden gewijzigd en inspraakprocedures moeten worden gevolgd! Bosch heeft daar blijkbaar geen boodschap aan. Wij gaan er van uit dat zijn opvolger Gilbert Isabella maatschappelijke organisaties wel serieus neemt en dus niet in dezelfde regenteske stijl over dit soort procedures heen walst.

De beoogde studentenwoningen

Hoewel er dus nog geen concreet plan ligt, hebben we de gemeenteraad begin september een brief gestuurd met onze zorgen. We hebben vervolgens met vijf fracties uitvoerig gesproken tijdens diverse werkbezoeken. Realisering van studentenhuisvesting is een belangrijk punt voor alle fracties, maar men ziet zonder uitzondering ook de bedreiging voor het park als zulke grote aantallen studenten op die plek worden gehuisvest. Men vindt dan ook dat het plan aan randvoorwaarden moet voldoen die onze bezwaren wegnemen. Wij denken zelf dat dat onvoldoende kan en dat realisering van

het project per saldo een sterk negatief effect op Bloeyendael in zijn huidige opzet zal hebben. We hebben De Waal dus maar eens gevraagd hoe zij denken hun plannen te realiseren zonder Bloeyendael te schaden. We zijn benieuwd!

Ook wij beseffen natuurlijk dat er een groot tekort is aan studenthuisvesting in Utrecht, maar dat is nog geen reden om dat dan maar overal te realiseren waar een eigenaar wil meewerken, ongeacht de bestemming en omgeving. En wist u dat het in Utrecht barst van de lege kantoorgebouwen die soms zelfs eigendom zijn van de staat? Bijvoorbeeld het oude belastingkantoor aan de Talmalaan, nota bene op een steenworp afstand van studentencolplex Tuindorp-West. We houden u op de hoogte van de ontwikkelingen! (TR)

De Ferrari van de stichting, alias de bandwierser

De aandachtige lezer van ons bulletin weet dat de stichting dit jaar een hooischudder heeft aangeschaft. Deze relatief lichte machine van het type bandwierser haalt het gemaaide gras los van de bodem en gooit het naar opzij weg, zodat het beter kan drogen. Een soort hark, die in de baan van het weggeworpen gras kan worden gehangen, zorgt ervoor dat het gras cq hooi wordt tegengehouden en zo op wiersen komt te liggen. Met het inzetten van de bandwierser hoopt het stichtingsbestuur het werk voor de vrijwilligers te verlichten. Immers het losharken van gras en hooi dat nog vast op de bodem ligt, is zwaar werk vooral wanneer

dat nat is door de regen. Dat hebben veel vrijwilligers de laatste jaren ervaren. De bandwierser kan worden ingezet op de hogere graslanden in Bloeyendael, maar niet op de lage en drassige graslanden van bijvoorbeeld de heemtuin.

Theo bestuurt de Ferrari

Tijdens de eerste hooibeurt in juli en de tweede hooibeurt in september bleken de verwachtingen (gelukkig) uit te komen. Het werk werd door de vrijwilligers inderdaad als lichter ervaren. Het gras cq hooi kon sneller worden afgevoerd, waardoor er meer aandacht gegeven kon worden aan het harken van de randen van de terreinen (hier kan de wierser niet rijden) en het naharken. Dit laatste is ook minder omvangrijk dan vroeger, omdat

het in principe alleen nodig is op de plaatsen waar de wiersen hebben gelegen. Zo kon het zomerhooien van Bloeyendael door de inzet van veel vrijwilligers en door het lichtere werk toch gereed komen op de tweede zaterdag. Dit ondanks het feit dat het hooien op donderdagavond moest worden afgeblazen vanwege een noodweer.

Natuurlijk is ook gelet op de invloed van de bandwierser op de bodemstructuur. De trekker van de bandwierser heeft extra brede banden en een laag profiel. De bandenspanning die wij gebruiken is 1 Bar (≈ 1 atmosfeer). Dit is alleszins acceptabel voor kwetsbare en redelijk droge bodems. Kortom het stichtingsbestuur is blij met de hooischudder, die dankzij onze donateurs uit eigen middelen kon worden aangeschaft! (TdR)

Oranjetipje in Bloeyendael

Utrecht is een vlindergids rijker. Op 18 juni werden in de Grifstede de eerste exemplaren van de *Vlindergids van Utrecht* overhandigd aan vertegenwoordigers van acht Utrechtse parken en tuinen, die in de gids voorkomen. Onder hen twee bestuursleden van Bloeyendael.

De prachtig uitgevoerde gids, die als ondertitel heeft *Vlinders ontdekken in Utrechtse tuinen en parken*, bevat naast een beschrijving en achtergrond van deze stads- en natuurgebieden gebieden en de daar voorkomende vlinders, aparte hoofdstukken over vlinders, hun favoriete planten en bloemen - met een vlinderplanten top 50 - en de eisen die deze insecten stellen aan hun omgeving. De dubbele omslag bevat afbeeldingen van de meest voorkomende rupsen en vlinders. Natuurpark Bloeyendael blijkt het enige park waar de samenstellers in 2011 het oranjetipje hebben gesignaleerd. Dit mooi vormgegeven boekje is een uitgave van het Milieucentrum Utrecht en kost € 7,50. www.milieucentrumutrecht.nl (PB)

Nieuwe secretaris

Een aantal vrijwilligers heeft mij deze zomer al leren kennen tijdens de hooidagen. Aan de andere vrijwilligers en donateurs wil ik mij op deze plaats kort voorstellen.

Mijn naam is Paul Brassé. Sinds het voorjaar maak ik deel uit van het bestuur van Bloeyendael. Het park kende ik al vele jaren. Begin jaren 90 heb ik nog mijn handtekening gezet voor het behoud van het park. En sindsdien kwam ik er met enige regelmaat.

Nadat ik begin dit jaar afscheid had genomen van mijn werk, zocht ik naar een mogelijkheid om mijn secretariële kwaliteiten als vrijwilliger in te kunnen zetten. En liefst op het gebied van natuur, waar ik als wandelaar en vogelaar graag vertoef. En laat het bestuur van Bloeyendael nu net op zoek zijn naar een nieuwe secretaris.

Mijn voorganger is Carla Salet, die deze functie tijdelijk heeft vervuld en die ik mede namens het bestuur op deze plaats daarvoor hartelijk wil bedanken.

Inmiddels ben ik me aardig thuis gaan voelen in Bloeyendael en in mijn rol als bestuurder, en leer ik van alles over planten, insecten en natuurlijk bijen. En tijdens de hooidagen in juli en oktober heb ik vastgesteld dat er een leuke en enthousiaste groep vrijwilligers zich aan het park heeft verbonden, bij wie ik me erg thuis voel. Wellicht tot ziens in het paviljoen. (PB)

Hulp gevraagd

De komende maanden kunnen we hulp gebruiken bij twee activiteiten. De eerste is het schoonmaken en repareren van de nestkastjes in Bloeyendael. Er wordt gewerkt met een ploeg van twee personen, die voorzien van een ladder het park in trekt. In totaal zijn er 3 ploegen nodig.

Dan zijn er nog enkele sterke vrijwilligers nodig voor het schoonmaken van een aantal sloten. Dat gebeurt met behulp van haken vanaf de oever. Bij voorkeur gebeurt dit op doordeweekse dagen.

Heeft u belangstelling voor een van deze taken wilt u ons dat dan melden per telefoon (06-4500 5700) of per mail (info@bloeyendael.nl). (TR)

WINTER 2011/2012 PUBLIEKSACTIVITEITEN

ACTIVITEIT	DATUM	TIJD
paden vrijmaken van bladeren	zaterdag 19 november 2011	10u – 16u
snoeihout slepen	zaterdag 28 januari 2012	10u – 16u
snoeihout slepen	zaterdag 4 februari 2012	10u – 16u

Word donateur van de Stichting Bloeyendael!

Wie (minimaal) 12 euro stort op ING rekening 344 6650 t.n.v. Stichting Bloeyendael in Utrecht onder vermelding van 'nieuwe donateur' ontvangt een informatiepakket. Vermeld daarbij wel uw adresgegevens. Donateurs krijgen periodiek het bulletin thuisbezorgd met informatie over het park en de omgeving. Donaties aan de stichting zijn aftrekbaar van belastingen.

U kunt zich ook als donateur aanmelden via www.bloeyendael.nl

Bent u geïnteresseerd in werk als vrijwilliger in natuurpark Bloeyendael (snoeihout slepen in de winter, hooien in de zomer, paden bladvrij maken in de herfst, graanakker beheren, vuilrapen, nestkastbeheer, etc) dan wel in andere werkzaamheden, zoals bezorging van bulletins? Mail ons voor inlichtingen info@bloeyendael.nl of bel 06 – 4500 5700. Meer informatie op onze website www.bloeyendael.nl.

